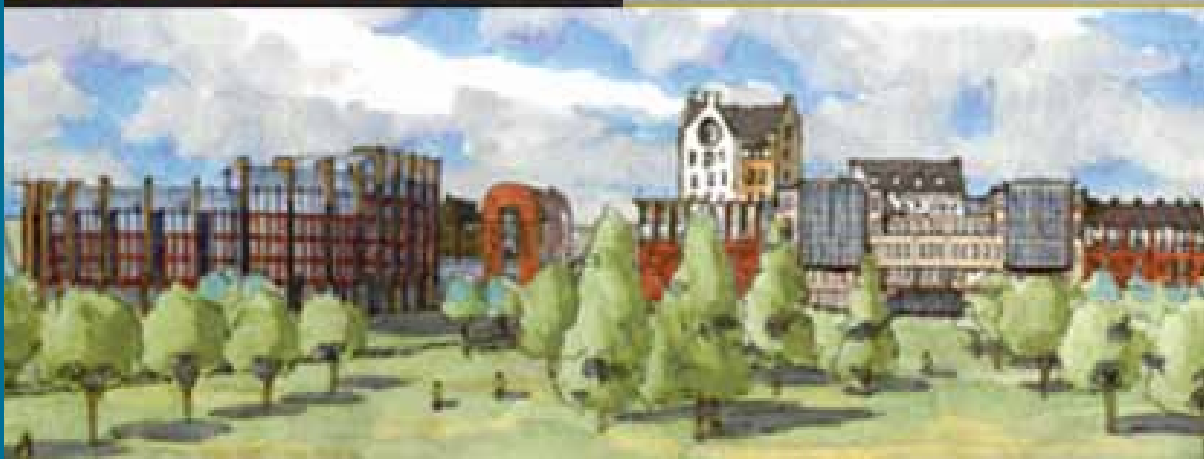
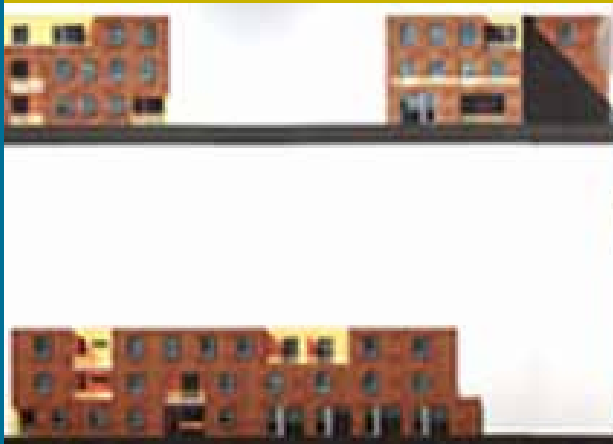

JAARVERSLAG 2008

EDESE WELSTANDSCOMMISSIE

Edese welstandscommissie

Jaarverslag 2008	Pagina
Voorwoord	2
De commissie	4
Benoemingstermijnen	6
Burgerlid	6
Onafhankelijke commissie	6
Secretariaat	6
Vergaderlocatie	7
Grote en kleine commissie	7
Adviezen	7
aantal adviesaanvragen	8
Werkwijze	
Vooroverleg	9
Openbaarheid	9
Bezoekers	9
Werken met de welstandsnota	9
Samenwerking en Overleg	
Overleg	10
Raadscommissie	10
Excursie	10
Prijsvraag	12
Plannen in 2008	
1: Woningbouw	13
2: Bijzondere projecten	19
3: Bedrijfsgebouwen	20
4: Monumenten	22
5: Reclames	23
6: Veel voorkomende kleine bouwactiviteiten	24
Conclusies en aanbevelingen	24

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2008 van de Edese Welstandscommissie. Met het uitbrengen van een jaarverslag voldoen we weliswaar aan een wettelijke plicht, maar ook zonder die verplichting vinden we het als commissie noodzakelijk jaarlijks verantwoording af te leggen van onze werkzaamheden. Om er vervolgens over te kunnen praten met betrokkenen en geïnteresseerden en in ieder geval met onze opdrachtgever, het gemeentebestuur van Ede.

Het is onze taak om binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders te adviseren over de architectonische en ruimtelijke kwaliteit van de vele plannen en projecten die in Ede worden ontwikkeld.

Dat is een mooie en interessante taak: het is vaak verrassend om te zien hoe mensen creatief kunnen omgaan met hun bouwopgaven en hoe zij een positieve bijdrage leveren aan een verzorgde en leefbare buurt. Anderzijds zien we helaas ook plannen waarbij het ontbreekt aan zorgvuldige inpassing in een omgeving.

De commissie heeft de formele taak om te reageren op plannen van anderen. Dat leidde er vroeger vaak toe dat aan het eind van het ontwerpproces nog eens een oordeel werd uitgesproken over de aanvaardbaarheid van een plan. Bij een negatief advies is dat zonde van alle tijd en geld die dan al in de plannen is geïnvesteerd. Wij vinden het daarom veel beter om al in een vroegtijdig stadium bij de plannen betrokken te worden om met opdrachtgevers en hun architecten te kunnen overleggen en waar nodig met elkaar eventuele problemen te kunnen signaleren en naar oplossingen te zoeken.

Zo wordt in gezamenlijk overleg de gewenste kwaliteit van Ede, de dorpen en het buitengebied bewaakt en bevorderd en worden procedures niet onnodig verlengd.

De commissie vindt het belangrijk dat opdrachtgevers en ontwerpers zich welkom weten bij de commissievergaderingen, die in principe om de veertien dagen plaatsvinden. Om voldoende ruimte te bieden voor overleg is er de ochtend voorafgaand aan de commissievergadering een gemandateerd overleg/spreekuur met een delegatie van de commissie.

Een steeds groter deel van de plannen wordt ambtelijk afgedaan of in de gemandateerde (kleine) commissie afgehandeld, zodat het aspect snelheid en efficiëntie voldoende aandacht krijgt. Daarnaast vinden we het belangrijk dat betrokkenen een duidelijke en oplossingsgerichte opstelling aantreffen bij de commissie. Middels enquêteformulieren, in te vullen door onze bezoekers, willen we graag vaststellen hoe men daar in de praktijk over denkt.

Landelijk wordt op dit moment weer volop gediscussieerd over het fenomeen welstand. Enerzijds is er een breed gedragen besef van het belang van ruimtelijke kwaliteit (en het gevaar van 'verrommeling'), anderzijds wordt de roep om het afschaffen van regels steeds luider. Het is natuurlijk een goede zaak dat regelgeving zo nu en dan tegen het licht wordt gehouden en dat deze waar nodig wordt aangepast en gemoderniseerd. We zullen zien wat de discussie van dit moment zal opleveren. Hopelijk blijft de gemeente als dichtst bij de bevolking staande bestuurslaag eindverantwoordelijk voor het ruimtelijk beleid en blijven er voldoende mogelijkheden om ook echt inhoud te kunnen geven aan behoud en bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het gemeentelijk grondgebied.

In Ede werden in het verslagjaar veel plannen ingediend, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied. Van grote bedrijfscomplexen tot verbouwingen aan de woning, van nieuwe landgoederen tot inbreidingsplannen. Er verandert veel in de gemeente en opvallend is dat vooral ook in het buitengebied veel wordt gebouwd. Naast de gebruikelijke agrarische bebouwing zien we inmiddels ook de plannen voor nieuwe landgoederen en woonbebouwing.

Daarbij waren er in 2008 bijzondere projecten als het nieuwe landgoed, het Concordiaterrein, de oude gasfabriek en de verdere ontwikkelingen bij de Enka.

De commissie ziet terug op een druk jaar, waarin op een goede wijze met ambtenaren en bestuurders kon worden samengewerkt. We zetten dit graag ook de komende tijd voort en hopen daarbij op eenzelfde constructieve houding bij het verder professionaliseren van de samenstelling en werkwijze van onze commissie.

Om op die manier niet alleen de kwaliteit centraal te kunnen blijven stellen, maar tevens het draagvlak voor ons werk onder de inwoners van Ede te kunnen vergroten.

Kees van Esch, voorzitter

De commissie

De welstandscommissie van Ede heeft tot taak het gemeentebestuur te adviseren over de welstandsaspecten van bouwplannen en andere ruimtelijke projecten. De commissie neemt deze taak breed en integraal op. Wij adviseren vanuit het besef dat kwaliteit in de gebouwde omgeving geen zaak is van een enkel deelaspect, maar juist de optelsom van aandacht voor de verschillende aspecten voor de omgeving bepalen gezamenlijk in hoeverre er ruimtelijke kwaliteit kan ontstaan. Architectuur is dus niet alleen aan de orde, maar ook de wijze van (landschappelijk) inpassing, de vormgeving van de directe omgeving, wegen, groenaanplant, reclamevoering, verlichting etc.

De totaalbenadering is nodig en zinvol en het is vanuit deze optiek dat de commissie streeft naar een zodanige samenstelling dat over alle relevante aspecten deskundig en in samenhang geadviseerd kan worden.

In dit kader heeft de commissie er ook voor gepleit een stedenbouwkundige toe te voegen aan de commissie.

De samenstelling van de commissie in 2008 was als volgt:

Voorzitter: ir. C.E. van Esch (1^e termijn t/m 2009)
Leden: T. Kleinjans, architect AVB/BNA (2^e termijn t/m 2009)
F. Willems, architect BNA (2^e termijn t/m 2008)
M. Hendriks, landschapsarchitect BNT (2^e termijn t/m 2010)
Plv. lid A.P. de Vries, architect BNA
Secretarissen: H. Doppenberg
H. Burgers

Enkelvoudig of meervoudig ruimtegebruik.

Allereerst zou ik graag de "beladen" woorden "welstand" vervangen zien door bv (commissie) Ruimtelijke Kwaliteit.

De inhoud en thematiek welke behandeld wordt door de commissie is reeds, ook mede door het invoeren van de welstandsnota, veranderd.

Ede evalueert van dorp naar stad. Door grootschalige uitbreidingen worden de voor Ede zo karakteristieke landschapstypologieën vaak opgeofferd.

Hierdoor dreigt Ede zich te ontwikkelen tot een middelmatige Hollandse stad en verliest het hierdoor zijn eigenheid en identiteit. Een mogelijkheid dit probleem op te lossen is het z.g. meervoudig ruimtegebruik.

In vroegere tijden, toen stedelijke ontwikkelingen noodgedwongen plaatsvonden binnen de stadsmuren, voltrokken werken, cultuur, handel en religie zich op een beperkte oppervlakte. Zodra de markt was afgelopen, werd het marktplein vrijgegeven voor spel, ontmoeting of cultuur. Boven winkels en werkplaatsen waren woningen.

Scheiding van functies is iets van de laatste honderd jaar en gebieden die net buiten de centra zijn ontstaan, worden dan ook vaak gekenmerkt door enkelvoudig ruimtegebruik.

Het maatschappelijke rendement van meervoudig ruimtegebruik in centrum – stedelijke milieus is groot. Door de combinatie van functies in een hoge dichtheid sluiten de projecten aan op de structuur van het stadscentrum. Bovendien worden parkeerproblemen opgelost en de veiligheid verhoogd.

Meervoudig ruimtegebruik zorgt voor publieks intensieve gebieden, waarbij de uitstraling naar de omgeving van groot belang is en een actieve en creatieve rol van de gemeente Ede noodzakelijk.

Ton Kleinjans, architect AVB BNA.

De kwaliteit van de ruimtelijke omgeving

Welstand is geen geïsoleerde aangelegenheid maar een onderdeel van een breder kwaliteitsbeleid. Een actieve betrokkenheid van architecten, landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen en monumentdeskundigen en burgerleden in de commissie geeft meerwaarde aan de ruimtelijke kwaliteit. Onze commissie heeft al een bredere samenstelling en voert steeds vaker overleg met andere afdelingen binnen de gemeenten.

De sterkte van Ede zit hem in de enorme hoeveelheid verschillende plekken die allen een eigen imago en sfeer hebben. De kunst van de commissie is om de identiteit van iedere plek in het bijzonder te onderkennen en dit ook tot uitdrukking te laten komen in de architectuur. Juist die grote verscheidenheid van disciplines in de commissie zorgt voor de een gebiedsgerichte benadering en geeft mogelijkheden voor een integrale aanpak van beheer, behoud en ontwikkeling van Ede en het omliggende landschap.

Ik als landschapsarchitect voel mij begaan met het buitengebied van Ede. Het buitengebied van Ede kent vele mooie landschappen maar het verandert snel. Het agrarisch gebruik wordt steeds verder teruggedrongen, om plaats te maken voor functie verandering t.b.v. gewoon wonen. Bij de boeren die blijven laat uitbreiding van erf of stal een ongelooflijke schaalvergroting zien. Deze agrarische nieuwbouw past niet meer op het erf en vraagt om een nieuwe inrichting en beplantingsopzet van het gehele erf. Het wonen in het buitengebied is minstens net zo belangrijk als het ontwerpen van het huis zelf. Het landschapstype, de richting van de kavel, maar ook een bijzondere oude boom of bestaande houtsingel kan enorme invloed uitoefenen op de uitstraling van de omgeving. Het doel van onze commissie is mijns inziens het bewaken en mede ontwikkelen van een kwaliteit die op de toekomst gericht is. Mensen hebben het recht om te leven of te werken in een omgeving die identiteit geeft. Dit betekent dat de commissie er op toe dient te zien dat individuele ideeën van burgers zodanig vorm hebben dat ze passen in een bredere context van wat er in de stad, dorp en in grote mate in de ruimtelijke omgeving afspeelt.

Te streven valt dat een integrale welstandscommissie de transformatie van het buitengebied en de veranderingen in Ede en omliggende dorpen weet te waarborgen waar de burgers nu en in de toekomst profijt van hebben.

Marc Hendriks, landschapsarchitect BNT.

Gezondheid, Rijkdom en Welstand

Het begrip 'welstand' zorgt vaak voor nogal wat misverstanden. In het Handwoordenboek van Nederlandse Synoniemen uit 1908 komt 'welstand' als trefwoord niet voor. Er zijn wel synoniemen:

'welvaart, welvaren, welstand en welzijn op een samenloop van gunstige omstandigheden en een daardoor veroorzaakt ongemeen gunstige toestand'.

In de 9e uitgave van van Dale's Nieuw Nederlands Handwoordenboek wordt gesproken over 'goede gezondheid, toestand van voorspoed en gunstige omstandigheden'. Maar ook over 'goed voorkomen, goed uiterlijk'.

Er wordt geen link gelegd met de gebouwde omgeving zoals wij dat doen. De Engelsen doen dat wel en spreken bij gebouwen over 'aesthetic appearance'. Dat lijkt op onze vroegere 'schoonheidscommissie'.

In Frankrijk bestaat er geen woord voor welstandscommissie maar wordt simpelweg gesproken over 'service d'urbanisme'.

En Van Dale's actuele online-woordenboek beperkt zich tot: 1. 'gezondheid' en 2 'rijkdom'.

Het wordt tijd dat er een voor iedereen duidelijk te begrijpen nieuwe term in plaats van 'welstand' komt. Tot het zover is hanteer ik mijn eigen interpretatie die uiteraard alles te maken heeft met het begrip 'ruimtelijke kwaliteit'.

Als je het woord 'welstand' ten aanzien van de gebouwde omgeving letterlijk beschouwt dan wordt bedoeld of een bouwwerk 'wel' staat. En dan 'wel' in de betekenis van 'goed'.

Maar wat is dan goed? 'Goed' is geen dogma maar een dynamisch begrip: het ligt er maar aan van waaruit je er naar kijkt. 'Goed' is voor een slager anders dan voor de directeur van een multinational.

Bij onze zuiderburen, waar welstandstoezicht op een wat andere manier dan bij ons wordt uitgeoefend, lijken bouwwerken vaak te worden gebruikt voor de uitdrukking van persoonlijke welstand (rijkdom, welvaart, voorspoed, bloei) van de opdrachtgever. En die vindt dat ongetwijfeld goed.

Ik breng het begrip welstand meer in verband met 'algemeen belang'. En dat staat wel eens op gespannen voet met onze sterk geïndividualiseerde samenleving.

Hoe verhoudt zich een bouwwerk tot zijn omgeving: houdt het rekening met zijn burens qua breedte, hoogte, volume, uitstraling of identiteit? Of zet het zich juist af tegen die omgeving? Wat kan het gebouw bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving? En hoe komen persoonlijke of bedrijfsmatige belangen daarin tot hun recht? Want natuurlijk is het zo, dat een supermarkt zich anders wil laten zien dan een sokkenwinkel.

Het is de kunst van een lid van de welstandscommissie om zich niet uit te spreken over 'mooi of lelijk'. Hoewel dat soms best moeilijk is omdat een bepaalde omgeving wel eens een kwaliteitsimpuls nodig kan hebben maar dat de opdrachtgever genoeg neemt met een 'ladenplan'. Of dat een mooie plek 'schreeuwt' om een fantastische invulling!

Soms is er ook sprake van uitzonderlijk goede architectuur, of oplossingen waarmee bestemmingsplan of beeldkwaliteitsplan geen rekening had gehouden.

Door regelmatig overleg met stedenbouwkundigen en landschappers in dienst van de gemeente Ede worden zulke omissies gelukkig steeds eerder opgemerkt en besproken. Hierdoor neemt een betere borging van ruimtelijke kwaliteit toe en kan de toetsing door de welstandscommissie transparanter en efficiënter worden uitgevoerd.

Persoonlijk werk ik met veel plezier in de gemeente Ede, mede dankzij de positieve samenwerking binnen ons welstandsteam en de direct betrokken ambtenaren!

Abel de Vries architect BNA.

Benoemingstermijnen

Leden van de welstandscommissie worden voor een termijn van drie jaar benoemd door de gemeenteraad. Herbenoeming van 1 aansluitende periode van drie jaar is mogelijk.

Burgerlid

Sinds de wijziging van de Woningwet is het mogelijk om in de commissie een of meer z.g. burgerleden te benoemen. Een dergelijk commissielid heeft geen deskundige achtergrond op het gebied van de architectuur of ruimtelijke ordening. Wel is er natuurlijk interesse voor dit onderwerp en dient men in staat te zijn goed te communiceren en in teamverband te adviseren over de adviesaanvragen. Uit veel positieve ervaringen elders, waar blijkt dat een burgerlid een bijdrage kan leveren in het verkleinen van de afstand en het vergroten van het begrip tussen de commissie en de inwoners van de gemeente heeft de commissie al bij het jaarverslag 2006 gepleit voor de benoeming van een burgerlid in de Edese welstandscommissie. Inmiddels (juli 2009) is de procedure voor het selecteren van een burgerlid bijna afgerond en kan de commissie op korte termijn met een burgerlid worden uitgebreid.

Onafhankelijke commissie

De wetgever heeft bewust gekozen voor een onafhankelijke commissie als adviseur van de gemeente. Hiermee wordt voorkomen dat andere belangen van bepalende invloed zijn op het adviesgedrag van de commissie. Het komt erop aan dat de commissie zo goed mogelijk binnen de kaders van ruimtelijke ordening en welstandsnota een heldere opvatting geeft over de ruimtelijk kwaliteit van de voorgestelde plannen. De uiteindelijke besluitvorming over vergunningen ligt bij het gemeentebestuur, in de dagelijkse praktijk bij het college van B & W of de verantwoordelijke wethouder; deze neemt het welstandsadvies (volgens de rechter wel als 'zwaarwegend belang') mee in de afwegingen.

Door te kiezen voor een commissie kan inhoud worden gegeven aan aspecten als openbaarheid en transparantie. Het debat over de plannen kan worden bijgewoond, men kan in gesprek gaan met de commissie en persoonlijke opvattingen spelen geen doorslaggevende rol bij de conclusies van de commissie.

Secretariaat

De commissie wordt ondersteund door een tweetal secretarissen. Deze dragen zorg voor de praktische en inhoudelijke voorbereiding van commissievergaderingen, de agendering, het informeren en uitnodigen van architecten en opdrachtgevers, het formuleren van de door de commissie uitgebrachte adviezen, het informeren van aanvragers en architecten en het voeren van overleg, het onder mandaat van de commissie afdoen van kleine lichtvergunningplichtige plannen. Verder onderhouden zij de contacten met andere gemeentelijke afdelingen als Ruimtelijke Ontwikkeling en Vergunning en Handhaving en verrichten verder alle ondersteunende werkzaamheden die voor het goed functioneren van de commissie nodig zijn.

De commissie spreekt veel waardering uit voor de zorgvuldige en betrokken wijze waarop het vele werk door de secretarissen wordt ingevuld.

Hans Burgers en Herman Doppenberg.

Vergaderlocatie

De commissie vergadert in principe om de veertien dagen op donderdag in de vergaderzaal in het souterrain van De Doelen. Een voor bezoekers goed toegankelijke ruimte in het centrum van Ede, dichtbij de balies van bouw- en woningtoezicht.

De zaal is voorzien van een beameropstelling met een ruimtelijk informatiesysteem dat de mogelijkheid biedt de betreffende (bouw)locaties vanuit meerdere perspectieven te bekijken. De zaal biedt voldoende ruimte om belanghebbenden en belangstellenden te kunnen ontvangen in openbare vergaderingen.

Om nog meer recht te doen aan de openbaarheid stelt de commissie voor middels een camera boven de vergadertafel de bezoekers meer zicht te geven op de aan de orde zijnde plannen.

De commissie in overleg met bezoekers.

Grote en kleine commissie

Sinds begin 2007 werkt de commissie (weer) met een grote en een kleine commissie. In feite is de 'grote commissie' de door de Raad benoemde Edese welstandscommissie. De 'kleine commissie' is een afvaardiging van deze commissie en handelt onder mandaat en onder verantwoordelijkheid van de welstandscommissie.

De grote commissie vergadert om de week op donderdag vanaf 13.00 uur. Hierin worden de meer omvangrijke en beeldbepalende plannen door de totale commissie, inclusief de heer Doppenberg als secretaris behandeld. Voor deze plannen worden de architect en de opdrachtgever altijd uitgenodigd om een toelichting op hun plan te geven en het gesprek met de commissie te voeren. Bij de meeste (grote) plannen is de aanvrager en/ of de architect aanwezig.

De kleinere plannen of aanvragen met minder ruimtelijke gevolgen worden tussen 10.00 en 12.00 uur behandeld in de kleine commissie. Hierbij is een delegatie van de commissie, bij toerbeurt een van de architecten of landschapsarchitect plus de voorzitter, ondersteund door de heer Burgers als secretaris aanwezig. Ook hiervoor worden aanvragers en hun architect uitgenodigd. Dit overleg wordt (nog) maar zeer incidenteel bijgewoond.

Adviezen

Ter vergadering wordt na een toelichting door de architect en na het vaststellen van de ruimtelijke en kwalitatieve kaders een reactie op de plannen gegeven door de commissieleden. Hierop wordt gereageerd door de architect of opdrachtgever, waarna de commissieleden in tweede termijn hun mening geven. Hierna vat de voorzitter de reacties samen in een zo duidelijk mogelijke conclusie ten aanzien van het advies van de commissie. Daarbij wordt niet alleen aangegeven waarom een plan al dan niet in strijd is met de welstandsnota, maar bij negatieve adviezen worden waar mogelijk tevens oplossingen aangereikt om tot een wel aanvaardbaar plan te komen.

Het advies van de commissie wordt in de week volgend op de vergadering door het secretariaat op papier gezet en aan het college van B&W verzonden. Een afschrift van het advies wordt aan de opdrachtgever en/of zijn architect gestuurd.

Aantal adviesaanvragen

In 2008 werden in totaal 1800 plannen op welstand getoetst. Een deel daarvan (810 plannen) is onder mandaat ambtelijk afgedaan. De rest van de plannen (990) is in de grote (539) of de kleine commissie (451) behandeld:

Cijfers 2008

Aantallen en vorm van behandeling

	2005	2006	2007	2008
Totaal	1404	1424	1751	1800
Mandaat	548	417	800	810
Commissie	856	1007	951	990
<i>klein</i>				451
<i>groot</i>				539

Het percentage van de onder mandaat afgehandelde plannen (advies per direct aan het loket) is in 2008 met 45% gelijk gebleven ten opzichte van 2007

Van de plannen die in de commissie zijn behandeld werd bijna de helft (45%) door de kleine commissie afgewerkt.

Aantallen en beoordeling plannen

	2005	2006	2007	2008
Totaal	1404	1424	1751	1800
In een keer akkoord	1147 81,7%	1161 81,5%	1360 77,6%	1477 82,0%

Van de 990 behandelde plannen waren bij 154 behandelingen van plannen opdrachtgevers, vertegenwoordigers of architecten aanwezig.

Commissieplannen:	Totaal	positief	negatief	niet ontvankelijk
1e keer:	990	667	313	10
2e keer:	295*	240	55	
3e keer:	53**	46	7	
4e keer:	7	5	2	
5e keer:	2	1	1	

* : 18 van deze welstandadviezen weggeschreven/overruled door juristen van vergunningen (met name adviezen inzake dakkapellen en reclame).

** : 2 van deze welstandadvies weggeschreven/overruled door juristen van vergunningen

Het aantal plannen waarvoor in een keer een positief advies kon worden gegeven was in 2008 (bij mandaat 810 plus in de commissie 667 =) 1477, dat is 82% van het totaal. Dat betekent dat 18% niet direct akkoord was. Na een adviesronde was dit aantal teruggelopen tot 55 (= 3% van het totaal) en na twee adviesrondes tot 7 (= minder dan 0,3%)

Werkwijze

Vooroverleg

De welstandscommissie heeft de taak te adviseren over allerlei soorten bouwplannen, van klein tot groot. Het meest effectief is het natuurlijk als een dergelijk advies tijdig wordt gegeven en niet al veel kosten zijn uitgegeven aan gedetailleerde tekeningen en bestekken. Daarom komt de commissie met een behoorlijke vergaderfrequentie van een keer per veertien dagen bijeen en bestaat er altijd de mogelijkheid vooroverleg te voeren. Van dit vooroverleg wordt veel gebruik gemaakt.

Openbaarheid

De commissievergaderingen zijn in beginsel openbaar. Een uitzondering kan daarop worden gemaakt als de aanvrager hierom vraagt bij een eerste verkennend overleg over een bouwplan. Bij een dergelijk oriënterend overleg kan de voorzitter in het belang van de aanvrager besluiten tot een gesprek achter gesloten deuren. Dit is in het verslagjaar niet of nauwelijks voorgekomen.

Overleg tussen de afdeling Stedenbouw en de commissie over nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen vindt zo nu en dan wel buiten de openbaarheid plaats.

Bezoekers

In de gewone openbare vergaderingen zijn zowel belanghebbenden als andere belangstellenden welkom. Via publicatie van de agenda op de gemeentelijke website kunnen inwoners van Ede kennis nemen van de te behandelen adviesaanvragen.

In het verslagjaar is door anderen dan de aanvragers en ontwerpers nog slechts op bescheiden wijze gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de vergaderingen te bezoeken. Zo nu en dan waren enkele omwonenden aanwezig bij de behandeling van een bouwplan. Wel zijn tijdens de vergadering van de grote commissie meestal bezoekers aanwezig die als aanvrager of ontwerper voor een aansluitend plan komen.

Werken met de welstandsnota.

Het in 2004 door de gemeenteraad vastgestelde welstandsbeleid is vastgelegd in de welstandsnota, een omvangrijk verhaal met per deelgebied aangegeven welke ambitie bestaat met betrekking tot behoud en versterking van ruimtelijke en architectonische kwaliteiten. Over het algemeen kon de commissie het afgelopen jaar redelijk goed uit de voeten met deze nota. Toch lijkt de tijd rijp voor een integrale evaluatie. Sommige onderdelen zijn toe aan herziening op basis van actuele opvattingen en inzichten, terwijl er in de afgelopen jaren ook de nodige nieuwe woon- en werkgebieden zijn ontstaan. Daarnaast vragen sommige actuele onderwerpen en nieuwe ontwikkelingen (o.a. windmolens, luchtwassers en zendmasten) om een visie van het gemeentebestuur. Aanbevolen wordt daarom snel met de evaluatie te beginnen.

De welstandsnota staat als pdf document op de gemeentelijke website. Op zich is dat prettig, maar voor een echt goede ontsluiting van de inhoud voor burgers en architecten is een op postcode of adres te raadplegen digitale welstandsnota natuurlijk veel beter. Hiertoe zijn inmiddels diverse systemen op de markt. Aanbevolen wordt dit snel te regelen, zodat ieder snel kennis kan nemen van de voor hem of haar van belang zijnde welstandskaders. Dit schept duidelijkheid en voorkomt veel onnodig ontwerp- en tekenwerk.

Samenwerking en overleg

Overleg

Naast de reguliere commissievergaderingen vindt regelmatig overleg plaats met medewerkers en diensten van de gemeente. In het verslagjaar is overlegd met de directeur van de sector Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer en met de hoofden van de afdelingen ontwikkeling en vergunningen. Onderwerpen waren daarbij onder meer de werkwijze en de wijze van samenwerking, de samenstelling van de commissie (toevoeging burgerlid en stedenbouwkundige), de betekenis van vastgestelde ruimtelijke plannen voor de welstandsaspecten, het belang van tijdige betrokkenheid van de commissie bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen (functieveranderingen) in het buitengebied, evaluatie welstandsnota en de aanbevelingen uit het jaarverslagen van 2006 en 2007 van de welstandscommissie.

Raadscommissie

Op 13 januari 2009 heeft de voorzitter van de welstandscommissie het jaarverslag 2007 met aanbevelingen gepresenteerd in de vergadering van de Commissie Ruimtelijke Ontwikkeling. Uit de reacties van de diverse gemeenteraadsleden bleek voldoende steun voor de wijze waarop de commissie probeert inhoud te geven aan het sinds 2004 gemoderniseerde welstandswerk. Kernbegrippen zijn daarbij openbaarheid, transparantie, oplossingsgerichtheid, aanspreekbaarheid en kwaliteit van advisering.

excursie

Op vrijdag 3 oktober organiseerde de welstandscommissie voor leden van het college van Be&W, de gemeenteraad, medewerkers van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Vergunning en Handhaving en voor de leden van de welstandscommissie een excursie naar Enschede.

Na de ontvangst en toelichting door wethouder Roelof Bleker werd een bezoek gebracht aan de wijk Roombeek. Bij de ca 25 deelnemers aan de excursie was er vooral belangstelling voor de procedure waarop deze wijk in korte tijd en met veel inbreng van de bewoners is tot stand gekomen.

Een voorbeeld voor transformatie en herontwikkeling was te vinden in het project Spinnerij Oosterveld. Dit gebouw stond als tweede locatie op de het programma; het is nu op een interessante manier verbouwd en ingericht als bedrijfsverzamelgebouw.

De groep bezocht ten slotte het nieuwe muziekwartier, een project van architect Jan Hoogstad. Dit gebouw zou veertien dagen na de excursie opgeleverd worden en het was voor de excursiegangers een voorrecht om zo vlak voor de opening en in alle hectiek van de afbouwwerkzaamheden een rondleiding te mogen meemaken in dit interessante complex. Excursies naar andere steden zijn veelal erg leerzaam en geven aan hoe soms in omvang vergelijkbare gemeenten herkenbare problemen hebben opgelost. Enschede liet iets zien van de getoonde durf en creativiteit van de afgelopen jaren om op diverse terreinen aan ruimtelijke kwaliteit te werken.

De excursie bood overigens voldoende gelegenheid om met elkaar (bestuurders, ambtenaren en commissieleden) van gedachten te wisselen over kwaliteit en hoe je dat als gemeente realiseert.

Particulier opdrachtgeverschap in de wijk Roombeek met begeleiding van de supervisor.

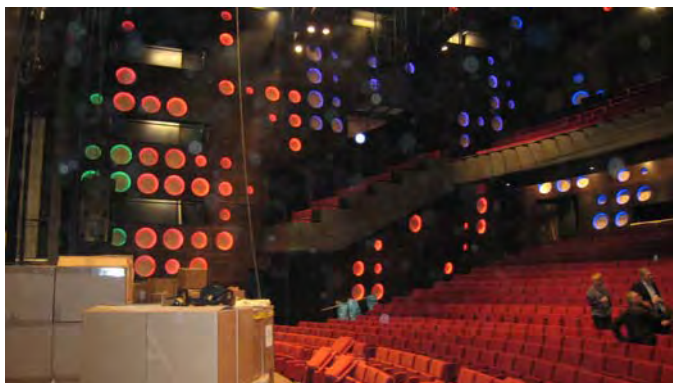
Particulier opdrachtgeverschap in de wijk Roombeek zonder begeleiding van de supervisor.

Inpassing en hergebruik van monumenten binnen de nieuwe wijk Roombeek.

Bedrijfsverzamelgebouw Spinnerij oosterveld behoud en hergebruik van industrieel erfgoed.

Het bijzondere binnenarchitectuur van het nieuwe Muziekcentrum te Enschede.

Prijsvraag

De voorzitter en secretaris Doppenberg van de welstandscommissie hebben het afgelopen jaar weer als adviseurs deelgenomen aan de nominaties en jurering bij de Architectuurprijs Ede van het WoonInfo-Centrum Ede,. Het onderwerp was dit jaar: 'Inbreidingsarchitectuur' . Het betreft de vaak ingewikkelde plannen op krappe bouwlocaties in een bestaande (dicht)gebouwde omgeving.

Uit de 8 genomineerden kwam uiteindelijk architect Theo Verburg als winnaar uit de bus met zijn gerealiseerde ontwerp voor juwelier Ploeger aan de Torenstraat 2-1 in Ede.

De jury vond het een verrassend plan, dat unaniem werd verkozen als voorbeeldplan voor inbreidingslocaties. Een gedurfd plan dat in alle opzichten een antwoord geeft op een uitdagende opgave. Op een afwijkende restlocatie moest aansluiting worden gezocht bij een bestaand pand, het nieuwe hof van Gelderland, dat alles pal tegenover de oude kerk van Ede. Daarbij ging het om een beperkt programma terwijl stedenbouwkundig en ruimtelijk wat meer massa (een sterke vorm) moest worden gemaakt. Tegenover de zware stenen bouwmassa van de kerk is een mooi ritmisch en licht, stoer maar elegant ontwerp ontstaan.

Een voorbeeld om anderen te inspireren. Dat is ook de bedoeling van de prijsvraag en dat is ook de reden dat ook een vertegenwoordiging van de welstandscommissie erbij betrokken is. Inspireren en enthousiasmeren is ook voor de welstandscommissie leuker en soms zeker zo effectief als alleen maar toetsen. In de praktijk van de welstandadvisering is dat dan ook de benadering van opdrachtgevers en ontwerpers.

Winnaar architectuurprijs 2008.

Plannen in 2008

1. Woningbouw

Projectmatige woningbouw:

2 geschakelde woningen aan de Wulplaan te Ede.

Inbreiding van een woonblok aan het Dr. Den Uylpark in de wijk Rietkampen te Ede.

Appartementen aan de Postweg te Luntenen.

Woningbouw aan de Schaezmanstraat te Lunteren.

Winkel en appartementen aan de Hoofdweg te Edeveen.

Appartementen aan de Bospoort te Ede.

Woningbouw op het voormalige gasfabriek terrein aan de Schaapsweg te Ede.

Het Nieuwe Landgoed met daarin opgenomen het carré.

Wohntoren aan de Luynhorst te Ede.

Woonzorggebouw aan de Hakselseweg te Ede.

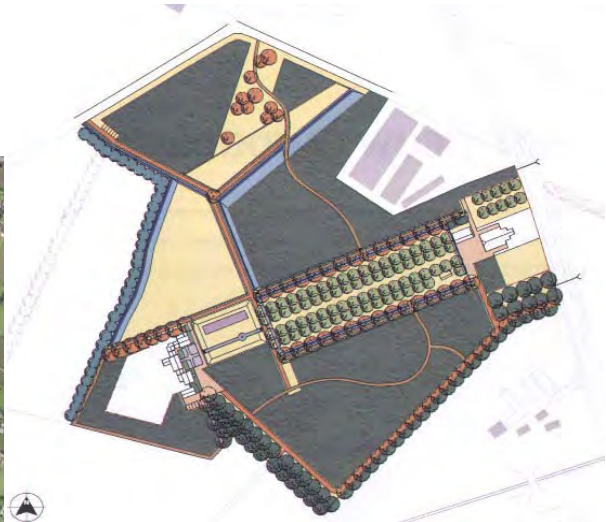

Woningbouw aan de Goudenstein te Ede.

Gevels van de nieuwbouw aan de Slangenburg in de wijk Veldhuizen A.

Nieuwe woningen restauratie van de bestaande boerderij op Landgoed De Bruine Hoeve aan de Barneveldseweg te Lunteren.

Functiewisseling aan de Zonneoordlaan te Ede.

Individuele woningbouw:

Bouw van een vrijstaande woning aan de Arnhemseweg te Ede.

Bouw van een vrijstaande woning aan de Meulunterseweg te Lunteren.

Bouw van een woning aan de Heelsumseweg te Bennekom.

2. Bijzondere projecten

Kerkgebouw De Schuilplaats te Ede.

Gebouw voor Het Leger des Heils aan de Van Heutszlaan te Ede.

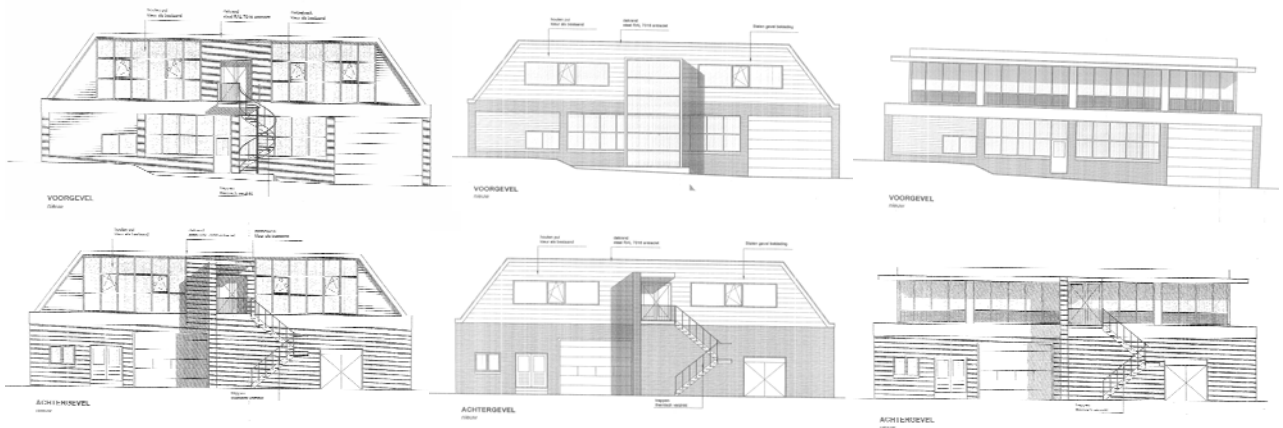

Plantion op bedrijventerrein A12 te Ede.

3. Bedrijfsgebouwen

Voorbeelden van bedrijfsbebouwing op bedrijventerrein A12.

1° behandeling

2° behandeling

goedgekeurd plan

Plan voor het vergroten van een bedrijfspand aan het Heuvelsepad door middel van een 2° verdieping.
Door de goede samenwerking met de ontwerper en de opdrachtgever is een plan ontstaan wat aansluit bij de bouwmassa's van de gebouwde omgeving.

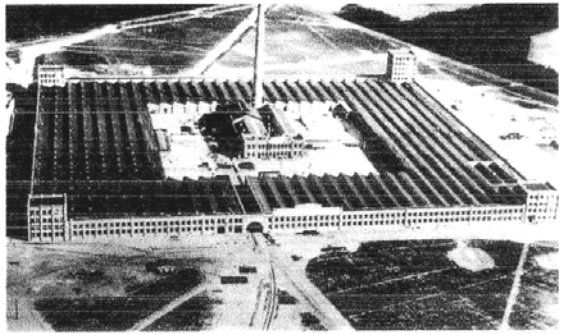

Bedrijfsverzamelgebouwen aan de Da Vincilaan op bedrijventerrein De Vallei te Ede.

De Rabobank aan de Galvanistraat te Ede.

4. Monumenten

Herbestemmen monumenten en nieuwbouw woningen Enka terrein.

Herbestemmen van de monumenten op het terrein van de voormalige gasfabriek aan de Schaapsweg.

5. Reclames

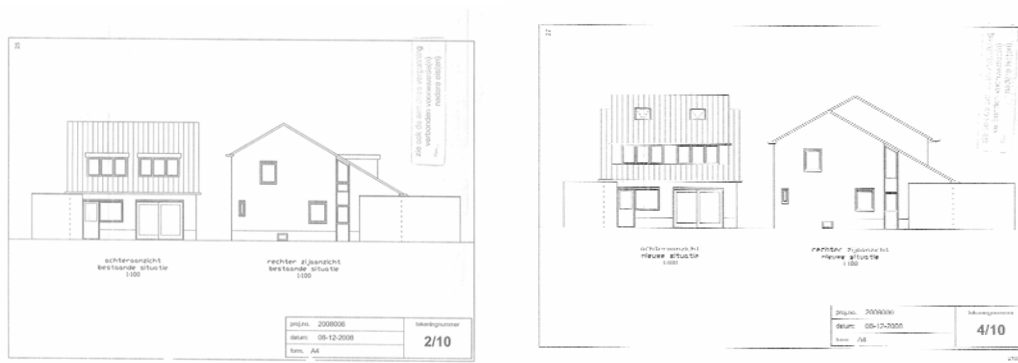

Reclame op de gevel van een bedrijf aan de Frankeneng.
Links de illegaal aangebrachte situatie en rechts de uiteindelijk verleende situatie.

Reclame aan de Hakselseweg te Ede.
Links de illegaal gerealiseerde situatie, midden de uiteindelijk verleende situatie en recht de verleende en gerealiseerde situatie.

6. Veel voorkomende kleine bouwactiviteiten

Het eerste ingediende plan bestond uit het plaatsen van 2 extra dakkapellen op de zolder, waardoor een dakvlak zou ontstaan met 4 dakkapellen.

De commissie was van mening dat de vergroting van de zolderruimte geen probleem was maar dat dit ontworpen diende te worden als dakuitbouw in combinatie met de dakkapellen op de verdieping om zo de architectonische kwaliteit van de woning intact te laten en de bruikbare ruimte op de zolder te vergroten.

Conclusies en aanbevelingen

De afgelopen jaren zijn diverse aanbevelingen van de commissie overgenomen. Het gevolg daarvan is dat de welstandsadviesering in Ede beetje bij beetje wordt gemoderniseerd en geprofessionaliseerd. Er zijn nog wel wat slagen te maken, want het is zeker nog niet zover dat het voor de inwoners van Ede geheel duidelijk is waar de commissie voor staat, hoe de commissie werkt, wat het welstandsbeleid van de gemeente precies is, hoe toegankelijk de commissie is voor overleg en ondersteuning en vooral dat welstandsbeleid en -adviesering het algemeen belang van de inwoners van Ede dienen: de kwaliteit van de woon- en werkomgeving waar de burgers dagelijks mee te maken hebben.

In besluit van het college van Burgemeester en Wethouders van 22 april 2008 inzake de welstand staat dat wordt gekozen voor “ een verdere professionalisering, meer transparantie in de beoordeling van bouwplannen en vergroting van het draagvlak bij de Edese bevolking”

De aanbevelingen die in het kader van bovenstaande voornemens zijn gedaan komen in het kort op het volgende neer:

In het kader van de transparantie in de beoordeling en draagvlak bij de Edese inwoners:

-maak de welstandsnota digitaal toegankelijk (niet alleen als pdf document, maar op postcode of huisadres opvraagbaar), zodat de burger direct kan zien wat de voor hem relevante beleidskaders zijn.

-evalueer en actualiseer de gemeentelijke welstandsnota.

-organiseer tenminste een keer per jaar overleg met de raad(scommissie), waarbij de welstandscommissie verantwoording aflegt van het werk in het afgelopen jaar en de klokken tussen raad en welstandscommissie weer gelijk kunnen worden gezet.

-plaats de agenda van de commissievergadering enkele dagen van te voren op een goed toegankelijke wijze op de website van de gemeente.

-vervaardig goed foldermateriaal over de welstandsadviesering.

-benoem een burgerlid in de commissie.

-organiseer een themabijeenkomst over ruimtelijke kwaliteit.

-deel stelselmatig enquêteformulieren uit onder de bezoekers van de commissievergaderingen, zodat voortdurend de mate van tevredenheid over het werk van de commissie kan worden gepeild.

In het kader van de professionalisering (samenstelling van de commissie, de integrale aanpak)

-zorg voor voldoende (voor)overleg met stedenbouwers en landschapsarchitecten van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.

-voor een stedenbouwkundige toe aan de commissie, zodat de commissie zich kan ontwikkelen tot integrale adviescommissie voor de ruimtelijke kwaliteit.

-de afstemming tussen welstandscommissie en gemeentelijke monumentencommissie is goed, maar het zou de moeite waard zijn nader te onderzoeken in hoeverre deze commissies voor wat betreft de advisering over monumentenplannen en –restauraties meer integraal kunnen gaan werken.

De commissie is enerzijds blij met de onderwerpen die inmiddels zijn doorgevoerd, anderzijds gaan bepaalde zaken wel erg traag.

We zijn ingenomen met het feit dat binnenkort een burgerlid zal worden benoemd. Verder stellen we het op prijs dat er voldoende contacten zijn met wethouders en met directie en medewerkers van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer, dat het vooroverleg over grote plannen voldoende inhoud krijgt en dat met de raadscommissie het jaarlijkse overleg plaatsvindt (aangevuld met contact tijdens de jaarlijkse excursie).

De bijeenkomst over ruimtelijke kwaliteit heeft in 2008 in feite plaatsgevonden in het kader van de prijsuitreiking van de WIC architectuurprijs rond het onderwerp inbreidingsarchitectuur.

Binnenkort vindt overleg plaats over een mogelijke nauwere samenwerking of eventuele integratie van welstandscommissie en monumentencommissie.

De commissie adviseert nu met spoed de evaluatie van de welstandsnota op te pakken en de nota op korte termijn digitaal toegankelijk te maken.

Verder gaat de commissie ervan uit dat ze op korte termijn kan beginnen met de enquêtes.

